

Metoderapport

- 1) **Journalister:** Arne O. Holm og Svein Bæren
Klipping: Magne Østby
- 2) **Tittel:** Bucharestrappen (Det pedofile nettet)
- 3) **Publisert:** "Brennpunkt" 4. februar 2003
- 4) **Redaksjon:** Brennpunkt, OFFD, NRK,
- 5) **Adresser:** Arne O. Holm
Boks 366
9171 Longyearbyen
Telefon: 90529472

Svein Bæren
Høgdefaret 5, 1178, Oslo
Telefon 916 22 77 9

Magne Østby
Ringgata 17, 1723,
Sarpsborg

6) Redegjørelse for arbeidet

a) Når og hvordan kom arbeidet i gang

Arbeidet startet høsten 2002.

Arbeidet som gjorde det mulig å trengte inn i dette miljøet, startet likevel lenge før dette. I 1997 publiserte Arne O. Holm en rekke artikler i Dagbladet om det pedofile miljø i Norge. Det er tidligere sendt inn en metoderapport om dette arbeidet, og det henvises til den når det gjelder kilder og metoder. Bak de aktuelle artiklene i Dagbladet lå tre års infiltrasjon av det pedofile og kommersielle pedofile miljøet i Norge. Siden har miljøet vært fulgt tett. Kildegrunnlag og kunnskap som ble brukt i "Bucharestrappen" henger nøye sammen med arbeidet som er gjort siden ca. 1995.

b) Hva var den sentrale problemstilling ved starten av prosjektet.

Det konkrete utgangspunkt for TV-dokumentaren "Bucharestrappen" var en internasjonal politiaksjon mot det pedofile miljøet som opererte på Internett. Amerikansk politi hadde aksjonert mot nettstedet Landslide i USA, og under aksjonen beslaglagt navn på kunder over hele verden. Omtrent samtidig gikk også russisk politi til aksjon mot russiske nettsider. Særlig i det amerikanske beslaget ble det funnet mange navn og adresser, blant annet flere hundre nordmenn som hadde handlet ulovlig såkalt barnepornografi på Internett. Redaksjonen i Brennpunkt ønsket på denne bakgrunnen å belyse problemet slik det fortonte seg i Norge i 2003.

En av problemstillingene var å forsøke å skaffe innsyn i listen over nordmenn som hadde handlet barnepornografi på Internett. Saken hadde fått bred dekning i norske medier, men ingen norsk redaksjon hadde tilgang til navn på de som hadde handlet og dermed siktet av norsk politi.

Ved å forsøke å skaffe seg tilgang til kundelista, ønsket Brennpunkt å ”tegne et bilde” av hvilke mennesker som på denne måten utsatte barn for grove seksuelle overgrep, ved å holde liv i det kommersielle markedet.

Vi ønsket i tillegg til å kartlegge kanaler for handel med barn.

c) Ble problemstillingen endret underveis? I så fall, hvorfor og hvordan?

Problemstillingen ble endret ganske tidlig i prosessen.

I det vi gikk inn i saken, med kunnskap fra tidligere arbeid, ble vi tidlig klar over at vi hadde en teoretisk mulighet til å avsløre pågående overgrep mot barn.

Vi bevegde oss i det vi vil kalle yterkanten av et miljø som inneholdt langt verre historier enn handel med såkalt barnepornografi på Internett.

Blant flere historier, var det særlig to historier som gjorde et spesielt sterkt inntrykk:

Påstand 1: Grove overgrep mot barn ble kamuflert som nødhjelp til barnehjemsbarn i Russland.

Påstand 2: Grove overgrep mot barn ble kamuflert som nødhjelp til barnehjemsbarn i Romania.

En eller annen plass i Norge foregikk det altså overgrep mot barn i regi av norske hjelpearbeidere.

Parallelt med arbeidet med å skaffe innsyn i listen over norske kunder til den amerikanske internettbasen, ble vi enige om at vi skulle forsøke å finne fram til personene bak det kamuflerte nødhjelpsarbeidet.

Historien

Så stod det igjen å finne historien.

Det løste vi ved å starte med beslaget som politiet gjorde i Trøgstad, og som hadde forbindelseslinjer til overgriperne i Norge, Romania, Danmark og Russland

Nå hadde vi en rød tråd, og Arne ble valgt som den som skulle ta med seerne inn i de forskjellige miljøene.

Dramaturgien ligger i om Arne (Brennpunkt) klarer å finne svarene og forbindelseslinjene i et internasjonalt pedofilt miljø.

Dette ble etter hvert motoren og hovedsaken i programmet, mens internettbasen ble en underordnet del av dette.

d) Kort beskrivelse av organiseringen av arbeidet, metodebruk, kildebruk, problem underveis mv.

Arbeidet ble delt mellom Svein Bæren og Arne O. Holm, hvor Arne hadde hovedansvaret for research, mens Svein var produsent for programmet. Magne Østby kom senere inn som klipper. Det har vært brukt ulike fotografer underveis. Underveis ble også en frilansjournalist, Sorin Liviu engasjert for å hjelpe oss i Romania.

Databasen:

Vi fikk, det er unødvendig å si at det var komplisert, etter hvert tak i kundelista til den amerikanske basen. Kildevern gjør det umulig å si noe om på hvilke måte dette skjedde. At dette var et vanskelig arbeid illustreres kanskje best ved at ingen andre så langt har klart å få tak i denne lista. Ved å gå gjennom antall avisartikler om denne basen, vil det framgå at svært mange forsøkte.

Listen inneholdt navn, eller deler av navn, på flere hundre mennesker. Den inneholdt veinavn, men ingen postnummeradresse. Den ga også en oversikt over hvilke internettsider disse menneskene hadde handlet fra, samt den email-adressen som ble brukt. I tillegg inneholdt lista kredittkortnummer.

Samtlige navn ble gjennomgått og forsøkt identifisert. De som ble identifisert, ble deretter kartlagt. Noen av hjelpemidlene i denne sammenheng var skattelister, telefonkatalog, generelle internettsøk, lister over ansatte ved en del norske skoler og barnehager, gjennomgang av ektepaktregistret og Brønnøysund-registret. I tillegg ble flere hundre nettsider som omhandler ansatte i offentlig sektor gjennomgått. Også A-tekst og nyheter.no ble brukt. I en del tilfeller ble det også tatt kontakt direkte med de involverte for å skaffe innsikt i blant annet yrkesforhold. Det egentlige motivet for kontakten ble ikke gjort kjent. På bakgrunn av disse undersøkelsene ble det til slutt laget en rekke ulike oversikter som viste inntektsforhold, yrkesmessige forhold, familieforhold etc.

Internett

Som det vil framgå av programmet forsøkte vi også å vise hvordan Internett fungerte som formidlingssentral for såkalt barnepornografi. Kunnskapen om dette ble skaffet dels i miljøet, og dels blant datakyndige.

Proseszen

Programmet, slik det ligger ved på VHS, viser prosessen fram mot den endelige løsningen. Programmet er lagt opp slik at det følger deler av vår research. Konfrontasjonen med den danske ”hjelparbeideren” er for eksempel helt autentisk.

Vår reise til Romania og Danmark er en ekte jakt på overgriperne, en jakt på navn, en jakt på ofre. Beskrivelsen av reiseruta framgår av den såkalte ”Bucharest rapporten”, som jeg heller ikke kan angi noen kilde for. Rapporten inneholder imidlertid ikke noe navn på overgriperne. Hvem disse er, framgår blant annet av en navnløs film, som vi viser deler av i programmet. Det er også denne filmen som avslører at nordmenn er involvert i overgrepene. Stemmen, som tilhører mannen som filmer, er norsk.

Saken mot den danske overgriper hadde tidligere vært under etterforskning i Danmark. Det manglet imidlertid bevis i saken, som derfor ble henlagt. Saken var likevel underlagt det som heter ”doble lukkede dører” i Danmark, noe som gjorde det svært vanskelig å få ut navn på vedkommende. Etter at saken ble omtalt i Brennpunkt, første dette til en større medieomtale i Danmark. De danske journalistene var likevel ikke i stand til å få ut navn på vedkommende, selv etter at han var arrestert og tiltalt.

Sentralt i arbeidet med å identifisere ham, var opplysninger om at han også tidligere var dømt for overgrep. Det gjorde det mulig å gå gjennom en rekke dommer ved ulike rettsområder i Danmark, i håp om å finne mannen. Det var dette som til slutt gjorde at vi fikk tak i et navn. I Danmark må man imidlertid ha fødselsnummer for å få ut adresse, samtidig som det ikke er adgang til å gi ut fødselsnummer.

Vi ville stille en rekke mennesker i forlegenhet dersom vi fortalte hvordan vi likevel fikk ut fødselsnummeret, og dermed også en adresse i Danmark. Dette relativt sentrale gjennombrudd i saken kom for øvrig bare en halv time før scenen fra mannens bolig er tatt opp på film.

I Romania var noe av det vanskeligste arbeid å få tilgang til ansatte ved barnehjem i den byen som var omtalt i Bucharest-rapporten. For drøyt ti år siden ble det laget en del reportasjer, blant annet i Norge, som viste nøden ved rumenske barnehjem. Dette førte til at myndighetene siden den gang ikke hadde sluppet til et eneste TV-team.

Jeg røper ingen hemmelighet dersom jeg forteller av klarte å komme oss inn på barnehjemmene. Det er heller ingen hemmelighet, i ettertid, for de ansatte ved barnehjemmene at vi seilte under falsk flagg. Dette er en metode som er full av etiske problemer, og samtidig vanskelig og ubehagelig å gjennomføre. Dette var uansett den eneste måten vi kunne nærme oss kilder i denne saken. Vi visste at ansatte ved barnehjemmene var involvert, og vil ikke ha noen mulighet til å åpne dører, dersom vi fortalte hva vårt egentlig ærend var.

På dette tidspunkt i redegjørelsen vil jeg understreke at vi ikke en eneste gang under filmen, med mulig unntak for overlevering av en film som viste overgrep, bruker skjult kamera. Dette er ikke tilfeldig.

Den aktuelle dansken var velkjent for det som viste seg å være rumenske velgjørere ved ulike barnehjem i Medias i Romania. Ved hjelp av bilder fra filmen, klarte ansatte å identifisere mannen. Dette skjedde etter at vi hadde fortalt de ansatte hva vi egentlig var ute etter.

Også nordmannens identitet var kjent, det samme var et av barna som blir voldtatt på de private filmopptakene.

Barnet som ble utsatt for overgrep ble senere funnet av vår rumenske samarbeidspartner. For øvrig viser vi til programmet.

Når det gjelder nordmannen som drev hjelpearbeid i Russland, fant vi fram til ham via tips om ei internettside. På denne siden reklamerte mannen for sitt nødhjelpsarbeid.

I det pedofile miljøet fantes det bilder mannen hadde tatt av russiske barnehjemsbarn.

Det vi ikke visste, da vi oppsøkte mannen, var at en av disse guttene mer eller mindre bodde hos ham i en herskabelig ville på Oslos beste vestkant. Under våre besøk og under våre opptak var offeret hele tida til stede.

Også her måtte vi seile under falsk flagg for å få gjort opptak. Igjen en svært ubehagelig øvelse, men det var den eneste måten å få gjort de nødvendige opptak på.

Dette er en metode som bare unntakskvis bør brukes. Den er i strid med VV-plakaten, men kan likevel etter vår mening forsvares helt unntakskvis.

Resultatet framgår av programmet. Når vi konfronterer vedkommende med våre funn, innrømmer han faktisk sin legning. Akkurat det hadde vi ikke regnet med.

Status er for øvrig tre arresterte, hvorav to er dømt. Den siste venter på dom. Strafferammen er 21 år.

Oppsummering

Beskrivelsen av metodebruken er kanskje vel summarisk. Det er ikke tid til noe mer, og egentlig dreier det seg om langvarig og gammeldags journalistisk arbeid. Først og fremst handler det om et journalistisk arbeid utenfor kontoret. I flere måneder var vi nesten kontinuerlig på reisefot, eller ute blant mennesker som visste noe, som hadde historier å fortelle. Vår jobb var å skaffe informasjon og tillit, der vi trengte det.

Om arbeidet faller inn under Skups krav vet man aldri.

Vi har laget en roadmovie om jakten på en historie.

7. Hvor mye arbeidstid og eventuell fritid er brukt på prosjektet?

Svein og Arne brukte det meste av sin tid i tre-fire måneder på dette arbeidet. I tillegg kommer altså erfaringene og kunnskapen fra tidligere arbeid med samme type saker. Magne deltok i seks uker.

8. Spesielle erfaringer du vil nevne.

Dette punktet er belyst under metodedelen, hvor vi særlig har framhevet de etiske dilemmaene.

Det fantes imidlertid flere dilemma, hvorav ett kanskje hører hjemme i denne rapporten: For oss var det av avgjørende betydning å gi et reelt innsyn i den verden vi skulle fortelle om. Derfor vil dere se at programmet inneholder bilder og film som neppe er vist på norske TV-skjermer tidligere. Dette er gjort etter grundige overveielser i hele NRK-systemet.

Oslo 27.1.04

Arne O. Holm

Svein Bæren

Magne Østby